

KARL-ERIK STENBERG:

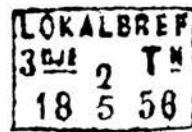
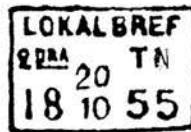
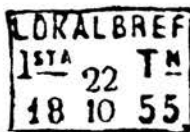
LOKALBREFKONTORET 1855-1856

Lokalbrefkontorets första tid, alltså den frimärkslösa epoken från 1 juli 1855 till 1 juli 1856 (då det svarta lokalmärket togs i bruk) är en tid man hittills inte ägnat många ord i jämförelse med de som kommit frimärksepoken till del.

Det är egentligen synd. För den som hänger sig åt den postala dokumentationen har lokalpostkontorets första verksamhetsår förvisso mycket av intresse att bjuda på. Genom bevarande urkunder kan man kartlägga verksamheten rätt väl.

Jag tänkte här peka på några av de källor som påträffats medan jag höll på med forskningen rörande våra tidiga datumstämplar. I urkunder i Postarkivet finns en hel del att notera för en alert forskare som tar sig an Lokalpost. Att någon av entusiasterna i SSPD ger sig djupforskningen av lokalposten i våld vore något att verkligen hoppas på.

I attestsamlingarna från året 1855 ingår en räkning där gravören A. Salmson fakturerar de tre datumstämplarna som togs i bruk den 1 juli samma år. Av fakturan kan man se att tillverkningen skedde blott några dagar innan lokalpostkontorets verksamhet inleddes. Räkningen utställdes den 25 juli 1855 och i Postarkivet återfinnes i original med sidnumret 1730 i ett av de sköra banden med attester från det året.

De tre stämplarna som avses var alltså turstämplarna 1sta, 2dra och 3dje Tn. Dessa stämpelstamplar användes under tiden 1 juli 1855 till och med 30 juni 1856 för "normal" avstämpling på brevets framsida. Efter den 1 juli 1856, då det svarta lokalmärket införts, placerades turstämpelein på brevets baksida medan en speciell stjärnstämpel togs i bruk för

makulering av märkena.

Att stämpelstamparna inte var hållbara nog för de avstämplingar som skedde ens fram till årsskiftet 1855/1856 kan dokumenteras genom bevarade arkivurkunder. Stamparna måste renoveras och i en räkning av den 30 januari 1856 fakturerar gravören Salmson det utförda arbetet. På samma räkning återfinner man även debitering för gjorda graveringar av olika ortstämplar liksom tilläggsårtal för stämplarna redan i bruk. I en forskning rörande den tidiga datumstämpelfloran är sådana här uppgifter nog så väsentliga. Fakturan återfinnes även den i attestsamlingarna i Postarkivet.

Även antalet utdelade lokalbrev kan beläggas genom arkivuppgifter. Så här tedde sig antalen månad för månad under första året, med början alltså i juli 1855.

juli 1855	1889 brev
augusti	2069 brev
september	4104 brev
oktober	5106 brev
november	5717 brev
december	6781 brev

Sedan steg antalet månad för månad under 1856. Vi tar här några exempel. I februari var man uppe på 7054 brev, i mars 8531 och i april 9053 brev. Nämnas kan att brevmängden i november 1856 för första gången översteg 10.000-talet.

Om Lokalbrefkontoret finns det en uppsjö av källor – främst i form av arkivhandlingar i Postarkivet. Men det är källor som man hittills förbigått litet väl lättvindigt. Den dokumenterade kunskapen om lokalpostkontorets verksamhet är därför liten. Låt oss alltså hoppas att någon inom överskådlig framtid tar sig an uppgiften att skriva Lokalbrefkontorets historia – det vore mer än värdefullt.